

21645 - حکم طواف وداع برای شخص ناتوان و بانوانی که در عادت ماهیانه هستند

سوال

آیا برای زنی که در حال حیض و نفاس است و شخص ناتوان و مریض لازم است که طواف وداع انجام دهند؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

زن حائض و نفاس طواف وداع ندارد، اما شخص ناتوان را سوار بر چیزی طواف می‌دهند و همینطور بیمار، زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: **کسی از شما باز نگردد مگر آنکه آخرین عهد وی با خانه [کعبه] باشد** و بنا بر آنچه در صحیحین از ابن عباس - رضی الله عنهما - روایت شده که گفت: به مردم امر شد که آخرین عهد آنان با خانه [کعبه] باشد (یعنی آخرین کاری که انجام می‌دهند طواف وداع باشد) جز آنکه در این مورد برای زن حائض تخفیف داده شده، و در حدیث دیگری آمده زنی که در حال نفاس است مانند زن حائضه طواف وداع ندارد.